

Uchwała Nr XLIX/412/10
Rady Miejskiej w Rynie
z dnia 28 lipca 2010 roku

w sprawie zmiany uchwały Nr XXXIII/307/09 Rady Miejskiej w Rynie z dnia 8 lipca 2009 r. w sprawie przyjęcia i zatwierdzenia „Planu Odnowy Miejscowości Ryn”

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. Z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zmianami) Rada Miejska w Rynie uchwała, co następuje :

§ 1. Załącznik do uchwały Nr XXXIII/307/09 Rady Miejskiej w Rynie z dnia 8 lipca 2009r. w sprawie przyjęcia i zatwierdzenia „Planu Odnowy Miejscowości Ryn” otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Ryn.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Rynie

Jarosław Guz

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

RYN

GMINA RYN

*RYN
A.D. 2009*

SPIS TREŚCI

<i>I. Wstęp</i>	str. 3
<i>1. Charakterystyka miejscowości</i>	str. 3
<i>2. Ryn dzisiaj</i>	str. 5
<i>II. Analiza zasobów miejscowości</i>	str. 6
<i>1. Inwentaryzacja zasobów</i>	str. 6
<i>2. Opis obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjającego nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne</i>	str. 10
<i>III. Analiza SWOT</i>	str. 12
<i>IV. Wizja rozwoju – Cel nadrzędny</i>	str. 13
<i>V. Arkusz planowania krótkoterminowego</i>	str. 14
<i>VI. Zarządzanie</i>	str. 24
<i>VII. Zgodność PRM z dokumentami wyższego rzędu</i>	str. 24

I. WSTĘP

1. Charakterystyka miejscowości

Położenie i historia miasta Ryn

Najstarsze wzmianki dotyczące historii Gminy Ryn sięgają epoki neolitu (4500 - 1700 lat p.n.e.) Podczas prac wykopaliskowych w miejscowości Jeziorko odkryto wyroby kamienne z tego okresu. Każda następna epoka pozostawiała coraz więcej śladów. Wyroby z epoki brązu (700-600r pne) i charakterystyczne dla tego okresu kurhany odkryto w Sterławkach Wielkich. Z końca ub. wieku znane są pojedyncze kurhany i cmentarzyska kurhanów z Orła, Skorupek i Sterławek Wlk. W tym czasie datowane są również osady obronne budowane na wzniesieniach (Jeziorko, Orło) i osady nawodne (Knis).

Po raz pierwszy w źródłach pisanych wspomina mieszkańców tych ziem - Prusów, ok. I w. n.e. Tacyt. Ptolemeusz zaś mówi już o plemionach pruskich, wymieniając m.in. Galindów, którzy zamieszkiwali teren dzisiejszej Gminy Ryn. To mające swoje oryginalne obrzędy, tradycje i wierzenia pogańskie plemię zostało przetrzebione i unicestwione przez przybyłych tu na pocz. XIII w. Krzyżaków.

W efekcie tych działań cała, porośnięta gęstą puszcza okolica została wyludniona. Akcję kolonizacyjną przeprowadzono dopiero w XV i XVI w., sprowadzając na te tereny głównie chłopów polskich z Mazowsza. W tym czasie powstały prawie wszystkie istniejące do dziś na terenie Gminy wsie. Najstarsze informacje o Rynie pochodzą z Kroniki Wiganda z Marburga z 1377r, który to rok przyjmuje się, za początek budowy ryńskiego zamku (niektóre źródła podają 1376 r, a prace archeologiczne sugerują, że nastąpiło to ocale 100 lat wcześniej). Zamek zbudowano na wzgórzu najprawdopodobniej w miejscu istniejącego niegdyś galindzkiego grodu pomiędzy dwoma jeziorami, z których jezioro Ołów stanowiło naturalną fosę. Ponoć jezioro i zamek przypominały Krzyżakom rzekę Ren (Rhein) i zamki nad nią stojące - stąd być może wzięła się nazwa Ryn - ale to tylko legenda. Jak było na prawdę - nikt nie wie. Pod koniec XIV w. Zamek Ryn stał się siedzibą Komturii i jego znaczenie wyraźnie wzrosło.

Pierwszym ryńskim Komturem był Fryderyk von Wallenrod. Oprócz funkcji militarnych zamek pełnił rolę administracyjno - gospodarczą, zaopatrując Zakon m.in. w ryby, miód i mięso dzikiej zwierzyny. Mimo strategicznego położenia, grubych murów i masywnej konstrukcji zamek nie oparł się oblężeniu powstańców Związku Pruskiego w poł. XV w. Ocalałych, zbiegłych Krzyżaków bezlitośnie topiono w okolicznych jeziorach i bagnach.

W krzyżackie władanie powrócił po niespełna roku, odbity przez zaciężne wojska. Wraz z zamkiem rozwijała się osada (podzamecze), która dała początek przyszłemu miastu. W końcu XV w. podzamecze otrzymało prawo osiedla targowego, co w znacznym stopniu przyczyniło się do jego rozwoju. W XVI w. Ryn stał się centrum administracyjno - osiedleńczym. Po likwidacji Zakonu utworzono tu Starostwo Prus Książęcych. Niestety najazd Tatarów w poł. XVII w. rozwał wszelkie marzenia o dalszym rozwoju. Najeźdźcy część mieszkańców wzięli w jasyr, resztę wycięli w pień, pustosząc i paląc osadę. Ocalał jedynie zamek. W pół wieku później epidemia dżumy dokonała tak wielkich spustoszeń, że niektóre wsie wyludniły się niemal całkowicie. Pozostali przy życiu mieszkańcy opuszczali swoje domostwa chroniąc się w pobliskich lasach.

Bodźcem do dalszego rozwoju Rynu stała się zmiana jego statusu. Król Prus Fryderyk I nadał 21 lipca 1723 roku prawa miejskie dla Rynu. Od tego roku Ryn posiadał Radę Miejską z Burmistrzem na czele oraz ławę, czyli sąd miejski. Wybrukowano ulice, ustawiono urządzenia przeciwpożarowe i wagę publiczną. Przybywającym tu osadnikom oferowano wiele przywilejów. Przyznawano bezpłatnie plac pod budowę domu. Zezwalano na bezpłatny wyrąb drzew itd. Do końca XVIII w. Ryn był miastem czysto polskim. W XIX w. zaczęto prowadzić systematyczną i stanowczą akcję germanizacyjną. Sprowadzano nowych osadników z Niemiec, ograniczając lub nawet zakazując osiedlania Polakom. W połowie XIX w. stosunek ludności polskiej do niemieckiej wynosił 2 do 1. Podczas ogłoszonego w 1920 r. plebiscytu za Polską nie padł już ani jeden głos.

W roku 1923 przewodnik po Mazurach notuje: "Ryn, miasteczko ziemczone o 2200 mieszkańcach zwane też po polsku Ryno (...) Prócz połączenia kolejowego do Rastemborka ma Ryn jeszcze połączenie omnibusem pocztowym do Sterławek, a w lecie parowcami do Lecu, Mikołajek i Rucian (...) Prócz zamku zabytków nie ma - odznacza się natomiast malowniczym położeniem na wzgórzu między dwoma jeziorami..."

Z czasem socjaldemokraci zdobyli parę mandatów w Radzie Miejskiej Rynu, a w wyborach do Reichstagu 1924 i 1928 roku zyskali ponad trzecia część ogółu głosów. W 1930 roku także komuniści odnotowali pierwszy sukces. W wyborach z 5-ego marca 1933 roku, już po dojściu Hitlera do władzy, na 1.111 ważnych głosów oddanych w Rynie, socjaldemokraci zyskali 140, a komuniści 118.

Początek XX wieku nie zmienił zbytnio wyglądu miasta. Nowych budynków wznoszono bardzo mało. Miasto nie miało sali kinowej ani stałego kina. Z zakładów użyteczności publicznej zbudowano gazownię, podstację elektrowni i wodociągi. Druga wojna Światowa przerwała rozwój miasta. W 1945 roku z 21 na 22 stycznia zarządzono ewakuację ludności. Wojska radzieckie wkroczyły do Rynu 27 stycznia 1945 roku. W domach z miejscowych zostali tylko starcy. Niektóre budynki spłonęły. Wyglądem swym straszyły mury kościoła. Do miasta powróciła część zasiedziały tu Mazurów. Przybyli też ze swoimi rodzinami robotnicy przymusowi i byli więźniowie zamkowych cel, których hitlerowcy nie zdążyli wymordować. Powstała radziecka komendantura miasta Ryn.

Dnia 22 lipca 1945 roku ustanowiono stałą władzę polską. Jesienią 1946 roku, gdy życie się unormowało, komendantura radziecka opuściła miasto. Wznowiona została nauka w szkole (istniejącej od 1529 roku) i organizowane były kursy repolonizacyjne dla Mazurów. Istniała też poczta i nadleśnictwo. Powstały liczne placówki handlowe i usługowe. Zamek pokrzyżacki co jakiś czas zmieniał właścicieli i ciągle był tylko częściowo wykorzystany.

Uruchomiona została kolejka wąskotorowa i komunikacja PKS. Od 16 stycznia 1949 roku działać zaczęła biblioteka miejska. Powstała też Spółdzielnia Pracy Inwalidów "Zorza". Utworzone zostały także: ośrodek zdrowia z izbą porodową, apteka, ośrodek weterynaryjny, wyremontowana przystań dla statków i utworzone kąpieliska.

Społeczeństwo miasta systematycznie co roku pracowało nad jego upiększaniem. Rozrosła się szkoła. Uruchomiono Dom Kultury, ułożono asfalt na trasie Ryn-Olsztyn i Ryn-Sterławki. Autobusy rozpoczęły regularne kursy.

2. Ryn dzisiaj.

Panorama części Rynu – zdjęcie z 2004r.

Dzisiaj Ryn jest jednym z mniejszych miasteczek w województwie warmińsko-mazurskim. Liczy 3098 mieszkańców. W sezonie letnim liczba mieszkańców podwaja się dzięki przyjeżdżającym turystom.

W panoramie miasta dominują:

- przy wjeździe od Mrągowa – wiatrak holenderski,
- zamek pokrzyżacki z XIV w. - obecnie Hotel „Zamek Ryn” - Centrum Kongresowo – Wypoczynkowe.

W rynku znajduje się szereg kamieniczek stanowiących (razem z zamkiem) obiekty zabytkowe, będące pod opieką konserwatora zabytków.

II. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI.

1. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.

Komunikacja – Przez teren miasta Ryn przebiegają drogi zaliczane do kategorii dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. W kierunku wschód – zachód przebiega droga krajowa nr 59 Mrągowo – Giżycko.

Drogi wojewódzkie to :

- droga nr 642 Sterławki Wielkie – Woźnice,
- droga nr 643 Mikołajki Ryn,
- droga nr 592 Giżycko – Kętrzyn.

Sieć dróg powiatowych stanowią powiązania komunikacyjne ośrodków gminnych z drogą krajową i drogami wojewódzkimi oraz obsługę siedlisk rolniczych.

Drogi gminne i wewnętrzne tworzą układ komunikacyjny bezpośrednio obsługujący rozproszoną sieć osadniczą, zapewniają dojazd do pól i lasów.

Energetyka – Dostępność do energii elektrycznej na terenie miasta można określić jako dobrą, aczkolwiek wymagającą rozbudowy i modernizacji. Punktami zasilania w energię elektryczną są : Główny Punkt Zasilający 110/15 kV w Mikołajkach oraz Główny Punkt Zasilający w Giżycku. W obrębie miasta Ryn rozprowadzone są linie 15 kV, napowietrzne i kablowe.

Zaopatrzenie w gaz - Miasto Ryn zasilane jest w gaz ziemny z krajowego systemu gazowniczego. Podstawowe zasilanie stanowi gazociąg wysokiego ciśnienia z Kętrzyna o średnicy 150 mm. Drugostronne zasilanie stanowi gazociąg średniego ciśnienia z Giżycka o średnicy 100 mm. Odbiorcami gazu jest około 98 % mieszkańców miasta Ryn.

Wodociągi i kanalizacje - sieć wodociągowa na terenie miasta ma 12,5 km długości i obsługuje 300 odbiorców, czyli 100 % mieszkańców miasta.

Sieć kanalizacyjna ma łączną długość 11,3 km. Sieć kanalizacji burzowej – 2,5 km. Miasto dysponuje mechaniczno – biologiczną oczyszczalnią ścieków o przepustowości 1000 m³ na dobę oraz stacją uzdatniania wody, wybudowaną w 2007r.

Oświata – w Rynie funkcjonuje Zespół Szkolno – Przedszkolny w ramach którego działają: Szkoła Podstawowa, Gimnazjum Publiczne oraz Przedszkole Samorządowe.

Liczba uczniów obecnie – to 570 osób i w latach przyszłych będzie mniejsza się.

Warunki nauczania oceniane są jako dobre. Budynki szkolne położone są blisko siebie.

Mankamentem jest oddalenie budynku Przedszkola, w którym znajduje się stołówka szkolna. Wskazane byłoby wybudowanie stołówki na terenie kompleksu szkolnego.

Zespół Szkolno – Przedszkolny w Rynie

Kultura – na terenie miasta działa Ryńskie Centrum Kultury prowadzące działalność kulturalno – oświatową wśród młodzieży i dorosłych. Do dyspozycji jest sala widowiskowo – kinowa oraz pomieszczenia na zbiory muzealne ze stałą wystawą.

Na terenie miasta działają również dwie biblioteki: szkolna oraz publiczna, posiadające zbiór 23 000 woluminów. W Ryńskim Centrum Kultury znajduje się również punkt informacji turystycznej.

Ochrona zdrowia – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rynie obsługuje wszystkich mieszkańców miasta i gminy Ryn w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Dwa prywatne gabinety stomatologiczne zapewniają profilaktykę leczenie oraz protetykę uzębienia. Na terenie miasta działają dwie apteki.

Opiekę szpitalną zapewnia głównie Szpital Powiatowy w Giżycku.

Sport i rekreacja – Do najważniejszych obiektów sportowo rekreacyjnych na terenie miasta należą:

- boisko miejskie na terenie o powierzchni 1,56 ha, z szatnią dla sportowców oraz natryskami. Boisko wykorzystywane jest przez dzieci i młodzież szkolną. Rozgrywane są mecze drużyny piłki nożnej z reprezentacjami innych miast o zasięgu wojewódzkim.
- nowoczesna sala gimnastyczna z pełnym zapleczem sanitarnym, wykorzystywana na lekcje wychowania fizycznego oraz imprezy szkolne (w sytuacji, gdy nie można zorganizować ich na zewnątrz, w czasie przeprowadzania egzaminów końcowych), inne imprezy sportowe – np. turnieje o zasięgu ogólnopolskim a nawet międzynarodowym w różnych dyscyplinach sportowych (zapasy, halowa piłka nożna).
- plaże i kąpieliska – miejska oraz przy ośrodkach wczasowych, służące mieszkańcom i turystom odwiedzającym Ryn,

- porty żeglarskie: na terenie ośrodków wczasowych oraz pomost miejski ogólnodostępny. Ryn jest często miejscem rozpoczęcia lub kończenia turnusów żeglarskich, tu odbywają się zmiany uczestników obozów żeglarskich.

Ludność - W 1837 roku w Rynie mieszkało 891 Polaków i 497 Niemców. Od chwili uzyskania praw miejskich do czasu II wojny światowej burmistrzowie Rynu byli pochodzenia mazurskiego. Jednak uświadomienie narodowe ludności było słabe, gdyż w plebiscycie 1920 roku za Polską opowiedziało się tylko trzy osoby.

Po 1945 roku do Rynu wracają zasiedzali tu wcześniej Mazurzy. Przybywają też ze swymi rodzinami ci, którzy podczas wojny byli na przymusowych robotach lub zajmowali więzienne cele w pokrzyżackim zamku. Osiedlają się tu ludzie z różnych regionów kraju. Przede wszystkim przesiedleńcy z Wileńszczyzny, zza Bugu oraz repatrianci ze Związku Radzieckiego.

Z danych historycznych wynika, że ludność Rynu składała się z:

Mazurów	21,7 %
Polacy z Wileńszczyzny	12,5 %
z Lubelskiego	8,2 %
z Rzeszowskiego	9,3 %
w tym z akcji „Wisła”	6,3 %
zza Bugu	23,4 %
z centralnej Polski	9,2 %
z zaboru austriackiego	3,8 %
repatrianci z ZSRR	10,2 %

Z tego też względu Ryn skupia do dziś ludność różnych narodowości i różnych wyznań religijnych. Wśród mieszkańców są katolicy, ewangelicy, greko-katolicy, świadkowie jehowi. Na dużą uwagę zasługuje grupa ludności ukraińskiej, której duże skupisko występuje we wsi Krzyżany. Jest to ludność najbardziej podtrzymująca swoje tradycje kulturowe i religijne. Duży wpływ na możliwości rozwoju miasteczka miało powstanie w Rynie spółdzielczości inwalidzkiej. W latach pięćdziesiątych założono dla inwalidów wojennych spółdzielnię. Ta dysponowała internatem. Ściągali więc do Rynu inni niepełnosprawni w poszukiwaniu pracy.

Dużą grupę wśród niepełnosprawnych stanowili niewidomi i to właśnie oni byli założycielami następnej spółdzielni – Spółdzielni Niewidomych „Zorza” w Rynie. Produkowano w niej głównie szczotki, miotły i wycieraczki. Miejsca pracy były przystosowane do możliwości i potrzeb niepełnosprawnych.

Z uwagi na ilość inwalidów i osób niepełnosprawnych Ryn jest miasteczkiem wyjątkowym w skali europejskiej.

Środowisko przyrodnicze - Ryn leży na przesmyku dwóch jezior – Jeziora Ryńskiego – będącego częścią szlaku Wielkich Jezior Mazurskich oraz Jeziora Ołów.

Nad jeziorami rozciągają się duże kompleksy leśne obfitujące z zwierzynę leśną oraz owoce natury. Często można zobaczyć sarnę, jelenia, dzika i mniejszą leśną zwierzynę. Najłatwiej zaś można tu znaleźć wszelkie rodzaje grzybów.

Okolice Rynu to raj dla żeglarzy, wędkarzy, grzybiarzy - wszystkich chcących zobaczyć piękno dziewiczej wciąż natury.

Dziedzictwo kulturowe – To przede wszystkim budowle i ich architektura – cenny spadek po przodkach – XIV wieczny zamek Zakonu Krzyżackiego, zabytkowe kamieniczki w centrum miasteczka.

W latach 1993-1994 były przeprowadzone podwodne badania archeologiczne jeziora Ryńskiego. O wynikach prac można przeczytać w książkach:

Łapo Jerzy M., Ossowski Waldemar, Weryfikacyjne badania osiedli nawodnych na wschodnich mazurach przeprowadzone jesienią 1993 i wiosną 1994, s. 128-136

Łapo Jerzy M., Ossowski Waldemar, Wyniki podwodnych prac inwentaryzacyjnych przeprowadzonych na reliktach osady nawodnej jez. Ryńskiego" gm. Ryn , woj. Warmińsko-mazurskie, s. 139-144

**Na terenie Rynu działają dwa kościoły: rzymsko-katolicki oraz ewangelicko-
augsburski kultywujące tradycje religijne.**

Turystyka – to dziedzina życia gospodarczego, z którą mieszkańcy miasta i władze pokładają duże nadzieje na rozwój miasta. Nadzieje te wynikają z wyjątkowego położenia, uwarunkowań geograficznych i krajoznawczych. Ryn – to świetna baza wypadowa do zwiedzania Warmii i Mazur: 20 km do Giżycka, 20 km do Mrągowa, 22 km do Kętrzyna, 17 km do Mikołajek. Baza noclegowa jest ciągle rozwijana. Wielkie znaczenie miało powstanie w zamku hotelu o wysokim (czterogwiazdkowym) standardzie.

Przez miasto przebiegają szlaki turystyczne : rowerowy, pieszy, żeglarski.

Gospodarka – Na terenie miasta funkcjonuje szereg zakładów pracy, prywatnych, spółdzielczych, budżetowych. Wśród nich :

Przedsiębiorstwo „JOCZ” - produkujące okna,

Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” - posiadająca piekarnię i sieć sklepów,

Spółdzielnia Inwalidów „Pokój” w Rynie,

Bank Spółdzielczy w Rynie,

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Rynie,

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rynie,

Urząd Miasta i Gminy Ryn,

Zespół Szkolno – Przedszkolny w Rynie,

Ryńskie Centrum Kultury,

Biblioteka Publiczna w Rynie,

Miejsko-Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej,

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Jarzębina” w Rynie,

stolarnie, zakład metalurgii, serwis samochodowy, gabinety kosmetyczne, inne.

2. Opis obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjającego nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne.

Obszarem o szczególnym znaczeniu w miejscowości Ryn jest centrum miasteczka tj. obszar pomiędzy Jeziorem Ołów (wraz z jeziorem), a Jeziorem Ryńskim (i jego zatoką), gdzie (lub w pobliżu) usytuowane są najważniejsze dla mieszkańców instytucje publiczne: Urząd Miasta i Gminy, Poczta, Policja, Ochotnicza Straż Pożarna, Ryńskie Centrum Kultury, Zespół Szkolno – Przedszkolny, Parafia Rzymsko – Katolicka oraz Augsburska. Ponadto na terenie tym, znajdują się zabytki takie jak: zamek krzyżacki z XIV w. (obecnie pełniący funkcję hotelu), wieża ciśnień, wiatrak holenderski. Centrum miasta stanowi punkty usługowe: sklepy spożywcze, piekarnia, sklep mięsny, targowisko, banki, apteki, zakłady usług fryzjerskich, kwaciarnia oraz parkingi, przystanki autobusowe, plaża miejska, amfiteatr, parki i Rodzinne Ogrody Działkowe. Tu też krzyżują się strategiczne drogi dojazdowe do miasteczka: droga krajowa Nr 59 (Mragowo-Giżycko) i droga wojewódzka 642 (Kętrzyn-Mikołajki). Z uwagi na fakt, że miasteczko leży na przesmyku między dwoma jeziorami – to właśnie tutaj krzyżują się i koncentrują drogi służące nawiązywaniu kontaktów społecznych. Na w/w obszarze brakuje jednak miejsc do wypoczynku i rekreacji, w celu poprawy tej sytuacji zaprojektowano ścieżkę spacerowo – rekreacyjną wokół Jeziora Ołów oraz wykonano projekt zagospodarowania terenu przy plaży miejskiej na wielofunkcyjną przestrzeń gdzie mieszkańcy mogliby się spotykać i organizować integracyjne spotkania. Należy także odnowić teren amfiteatru przy Jeziorze Ołów, nadbrzeże Jeziora Ryńskiego (tzw. deptak) oraz zmodernizować sieć oświetlenia ulicznego.

Obszar o szczególnym znaczeniu miejscowości Ryn

III. ANALIZA SWOT.

Silne strony <ul style="list-style-type: none"> • Korzystne położenie geograficzne i klimatyczne, (szlak Wielkich Jezior Mazurskich, przy ważnym szlaku komunikacyjnym Olsztyn- granica z Litwą), • Dobry stan środowiska naturalnego, (jeziora, lasy) • Zwarta zabudowa w całej miejscowości, • Występowanie na terenie miasta urządzeń służących poprawie infrastruktury: telekomunikacyjnych, wodno-kanalizacyjnych, energetycznych, gazowych, • dostęp do internetu szerokopasmowego, • rezerwa terenów pod inwestycje	Słabe strony <ul style="list-style-type: none"> • Zbyt mała oferta możliwości kulturalnego spędzenia czasu • Zły stan infrastruktury (drogi, chodniki, część budynków mieszkalnych), • Brak liderów społeczności lokalnej, • Brak zaplecza turystyczno - rekreacyjnego (ścieżki, wiaty, place, parki), • Wysokie bezrobocie, • Zbyt mała aktywność mieszkańców w organizacji i uczestnictwie w imprezach kulturalnych, i sportowych.
Szanse <ul style="list-style-type: none"> • możliwości pozyskania środków zewnętrznych na realizację inwestycji w nowej perspektywie programowania, • poprawa stanu nawierzchni dróg, • rozbudowa zaplecza turystycznego i sportowego, • rewitalizacja miasta, • promocja miasta, • integracja ludności.	Zagrożenia <ul style="list-style-type: none"> • wzrost bezrobocia, • patologie społeczne, • odpływ ludności, • słaby rynek pracy.

IV. WIZJA ROZWOJU.

Ambicją lokalnego samorządu oraz mieszkańców gminy, jest sukcesywne podnoszenie stanu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz warunków życia mieszkańców, do poziomu prezentowanego przez wysoko rozwinięte obszary miejskie, przy jednoczesnym zachowaniu wysokiej jakości środowiska przyrodniczego, zapobieganiu patologiom społecznym oraz utrzymaniu więzi międzyludzkich, co jest typowe dla środowisk wiejskich i małych miast.

Zamierzeniem lokalnego samorządu jest doprowadzenie gminy do takiego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz warunków życia mieszkańców, które lokowałyby miasto w roku 2015 na poziomie przynajmniej średniej wojewódzkiej w zakresie: bezrobocia, przedsiębiorczości oraz stanu rozwoju infrastruktury technicznej, jak również w zakresie ogólnego poziomu jakości życia mieszkańców, a jednocześnie wyposażenie miasta we wszystkie funkcje, tak by właściwie zaspokajać potrzeby mieszkańców miasta i turystów.

Wizja rozwoju opisuje zakładany stan rozwoju w roku 2015 – stan, do którego chcą dążyć w swych działaniach zarówno władze lokalne, jak i mieszkańcy miasta, stan z którym utożsamiają się i który realizuje ich aspiracje.

Miasto Ryn w roku 2015 będzie miastem:

- o dobrych warunkach życia mieszkańców

Jakość życia mieszkańców będzie sukcesywnie rosła. Składać się będzie na to kilka czynników, w tym przede wszystkim: tworzenie nowych miejsc pracy, dobry poziom kształcenia w szkole podstawowej i gimnazjum, właściwe funkcjonowanie infrastruktury technicznej oraz poszerzająca się dostępność do usług.

- o dużej atrakcyjności inwestycyjnej

prezentować będzie lepsze warunki dla potencjalnych inwestorów, niż gminy sąsiednie. Wynikać to będzie z posiadania przygotowanych terenów inwestycyjnych, prawidłowo wyposażonych w infrastrukturę techniczną, które będą znane dzięki właściwie prowadzonej promocji gospodarczej.

- będącym atrakcyjnym miejscem wypoczynku weekendowego i wakacyjnego

Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej oraz bazy noclegowej, w tym gospodarstw agroturystycznych, sprawi, iż miasto będzie atrakcyjnym miejscem wypoczynku, zarówno wakacyjnego - pobyтового i krajoznawczego. Wykorzystane zostaną zarówno walory przyrodnicze, jak też bogactwo kulturowe Krajin. Miasto nawiąże współpracę z innymi gminami regionu, w celu wspólnej promocji turystycznej oraz wspólnego wykreowania produktu turystycznego.

- zamieszkiwanym przez aktywne społeczeństwo obywatelskie

Realizacja wielu przedsięwzięć na terenie miasta wymagać będzie konsolidacji i obywatelskiego zaangażowania społeczności lokalnej. Plan rozwoju stawia wyzwanie, których powodzenie wymagać będzie współdziałania wszystkich mieszkańców, a jednocześnie umacniać będzie istniejące więzi społeczne. Poczucie lokalnej tożsamości i więzi sąsiedzkiej jest czynnikiem przyśpieszającym rozwój i wyróżniającym społeczność na

tle innych obszarów. Integracji mieszkańców sprzyjać będzie działalność instytucji kulturalnych, wspieranych przez samorząd gminny.

- o dobrym stanie środowiska

Zrealizowanie programów rozwoju infrastruktury technicznej skutkować będzie minimalizacją negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze. Dobry stan środowiska pośrednio podniesie atrakcyjność miasta, zarówno dla turystyki jak też atrakcyjność miejsca zamieszkania i rozwoju przedsiębiorczości.

Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej, turystycznej miasta, rozwój miasta i jego mieszkańców winien być realizowany poprzez:

- Podniesienie jakości życia i zaspokojenia potrzeb bytowych mieszkańców miasta,
- Uzupełnienie i unowocześnienie infrastruktury technicznej,
- Promocja miasta,
- Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na terenie miasta,
- Promowanie działalności kulturalnej i turystycznej,
- Rozwój infrastruktury oświatowo – rekreacyjnej,
- Rozwój komunikacji,
- Rozwój działalności gospodarczej,
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej,
- Poprawa infrastruktury w zakresie gospodarki odpadami,
- Stworzenie społeczeństwa informatycznego.

V. ARKUSZ PLANOWANIA DŁUGOTERMINOWEGO

Wprowadzenie systemu długookresowego planowania finansowego i inwestycyjnego ma na celu skuteczne i efektywne zarządzanie finansami gminy.

Na długoletnie planowanie finansów składają się takie działania, jak:

- długoletnie prognozowanie przychodów i wydatków budżetu gminy,
- opracowanie programów inwestycyjnych,
- wprowadzenie procesu hierarchizacji zadań inwestycyjnych,
- planowe, okresowe określanie zdolności kredytowej gminy,
- ocena kondycji finansowej miasta.

Wśród wyżej wymienionych najważniejszą rolę z punktu widzenia rozwoju miasta ma opracowanie programów inwestycyjnych. Program inwestycyjny jest narzędziem wieloletniego planowania wykorzystywanym w celu określenia, które projekty inwestycyjne są potrzebne, a także koordynowania procesu finansowania, modernizacji oraz terminów prac, aby uzyskać maksymalne korzyści z nakładów inwestycyjnych.

Podstawowymi zaletami wprowadzenia wieloletniego planu finansowego jest:

- lepsze powiązanie wydatków inwestycyjnych z długookresowymi celami rozwoju,
- ograniczenie strat finansowych i społecznych,

- długofalowa stabilność finansowa gmin,
- lepsza pozycja przetargowa w negocjacjach z instytucjami finansującymi działania inwestycyjne gmin.

Analizując różne warianty, uznano, że dla osiągnięcia wyżej zaprezentowanej wizji należy podjąć się realizacji następujących zadań inwestycyjnych, opisanych w tabelach.

Planowane zadania inwestycyjne:

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowo – kanalizacyjnej oraz burzowej.
2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej.
3. Poprawa infrastruktury w zakresie gospodarki odpadami.
4. Poprawa infrastruktury w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
5. Kompleksowe przygotowanie i uzbrojenie terenów pod inwestycje.
6. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oświatowej.
7. Budowa i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi sportu i turystyki.
8. Budowa infrastruktury służącej rozwojowi społeczeństwa informatycznego.

I. Tytuł projektu/działania

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej

II. Cel strategiczny

Bezpieczeństwo ruchu drogowego

III. Cel i działanie

Budowa nowych połączeń komunikacyjnych i zwiększenie przepustowości już istniejących dróg.

IV. Opis działania

1. Modernizacja oświetlenia ulicznego: Kopernika, Plac Wolności, K. Wallenroda, Mazurskiej, H. Sawickiej, Partyzantów, Świerczewskiego, Traugutta, A. Nowickiego.							
2. Przebudowa ulicy Mazurskiej							
3. Przebudowa ulicy H. Sawickiej							
V. Planowane rezultaty – co konkretnie powstanie (np.: jakie produkty, ile miejsc pracy, o ile wzrośnie liczba turystów, podmiotów gospodarczych, uczestników projektu, przeszkolonych osób itp.)							
<i>Budowa i modernizacja dróg spowoduje korzystniejsze warunki do rozwoju gospodarczego mieszkańców, spowoduje wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miasta, zwiększy bezpieczeństwo użytkowników dróg, skróci czas przejazdu, poprawi ekonomiczność transportu.</i>							
VI. Powiązanie z innymi projektami,							
-							
VII. Harmonogram (czas realizacji)							
Zadania	Okres realizacji						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1	X	X	X	X			
2.			X	X			
3.				X	X		
VIII. Budżet							
Koszty (w zł)							
Całkowite 2009-2015				Kwalifikowane 2009-2015			
3.000 000				3.000 000			
Źródła finansowania				1. PROW 2007-2013 2, 3. Środki własne			

W ramach zadania planowana jest zmiana oświetlenia ulicznego poprzez zmianę słupów i lamp oraz sposobu ich zasilania – z naziemnego (wiszące przewody elektryczne) na podziemne. Poprawi to estetykę centrum miasteczka, miejsca skrzyżowania wszystkich dróg komunikacji – również w sensie komunikacji społeczności lokalnej.

Legenda:

	Urząd Miasta i Gminy
	Parking
	Stacja benzynowa
	Auto naprawa
	Informacja Turystyczna
	Centrum Kultury / Kino / Galeria / Zbiory muzealne
	Biblioteka
	Stadion / Hala sportowa
	Bank / bankomat
	Poczta
	Przystanek PKS
	Budka telefoniczna
	Policja
	Apteka
	Ośrodek Zdrowia
	Lecznica dla zwierząt
	Kościół Rzymsko-Katolicki
	Kaplica Ewangelicko-Augsburska
	Cmentarz
	Hotel / Zajazd / Pensjonat
	Gastronomia
	Schronisko młodzieżowe
	Pole namiotowe
	Punkt widokowy
	Zabytek Architektury
	Przystań / Stanica wodna
	Wypożyczalnia sprzętu wodnego
	Kapielisko
	Szlak Wielkich Jezior Mazurskich
	Szlak spacerowy wokół jez. Ołówek
	Keja żeglarska
	Miejsca, które musisz odwiedzić!

I. Tytuł projektu/działania							
Budowa i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi sportu i turystyki							
II. Cel strategiczny							
<i>Rozwój turystyki, sportu i rekreacji</i>							
III. Cel i działanie							
Rozbudowa infrastruktury służącej rekreacji							
IV. Opis działania							
1. Zagospodarowanie terenu nad Jez. Ołów na cele kulturalno – rekreacyjne (amfiteatr)							
V. Planowane rezultaty – co konkretnie powstanie (np.: jakie produkty, ile miejsc pracy, o ile wzrośnie liczba turystów, podmiotów gospodarczych, uczestników projektu, przeszkolonych osób itp.)							
Poprawa oraz rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej wzbogaci walory turystyczne miasta, przyczyni się do wzrostu dochodów mieszkańców. Wzrost atrakcyjności polegać będzie na rozwoju urozmaiconych form wypoczynku oraz możliwości wydłużenia sezonu turystycznego.							
VI. Powiązanie z innymi projektami,							
-							
VII. Harmonogram (czas realizacji)							
Zadania	Okres realizacji						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1			X	X	X		
VIII. Budżet							
Koszty (w zł)							
Całkowite 2009-2015				Kwalifikowane 2009-2015			
1 000 000				1 000 000			
Źródła finansowania				PROW 2007-2013			

Budowa lub zakup przenośnej sceny estradowej wraz z oświetleniem, budowa budynku gospodarczego jako magazyn i garderoba dla artystów, wykonanie miejsc siedzących w formie krzesełek lub ławek i ogrodzenie całego terenu.

I. Tytuł projektu/działania							
Budowa i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi sportu i turystyki							
II. Cel strategiczny							
<i>Rozwój turystyki, sportu i rekreacji</i>							
III. Cel i działanie							
Rozbudowa infrastruktury służącej rekreacji							
IV. Opis działania							
1. Budowa ścieżki spacerowo - rekreacyjnej wokół Jeziora Ołów w Rynie (3 etapy) wraz z oświetleniem (I etap ścieżki).							
V. Planowane rezultaty – co konkretnie powstanie (np.: jakie produkty, ile miejsc pracy, o ile wzrośnie liczba turystów, podmiotów gospodarczych, uczestników projektu, przeszkolonych osób itp.)							
Poprawa oraz rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej wzbogaci walory turystyczne miasta, przyczyni się do wzrostu dochodów mieszkańców. Wzrost atrakcyjności polegać będzie na rozwoju urozmaiconych form wypoczynku oraz możliwości wydłużenia sezonu turystycznego.							
VI. Powiązanie z innymi projektami,							
-							
VII. Harmonogram (czas realizacji)							
Zadania	Okres realizacji						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1		X	X				
VIII. Budżet							
Koszty (w zł)							
Całkowite 2009-2015				Kwalifikowane 2009-2015			
1 600 000				800 000			
Źródła finansowania				PROW 2007-2013			

Zostanie wybudowana ścieżka spacerowo – rekreacyjna wokół Jeziora Ołów z kładkami w ciągu ścieżki (etap II) oraz oświetleniem ścieżki na odcinku ułożonym z polbruku (etap I) natomiast etap III będzie o nawierzchni żwirowej z punktem widokowym na tym odcinku.

Długość ścieżki wynosiła będzie powyżej 4km, a szerokość 3 m.

Budowa ścieżki poszerzy atrakcje turystyczne w naszym miasteczku, a także przedłuży sezon turystyczny poprzez np. wykorzystanie ścieżki do uprawiania biegów narciarskich.

I. Tytuł projektu/działania							
Budowa i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi sportu i turystyki							
II. Cel strategiczny							
<i>Rozwój turystyki, sportu i rekreacji</i>							
III. Cel i działanie							
Rozbudowa infrastruktury służącej rekreacji							
IV. Opis działania							
1. Zagospodarowanie terenu nad Jez. Olów na cele rekreacji i wypoczynku na plaży miejskiej w Rynie.							
2. Budowa budynku gospodarczego na terenie plaży miejskiej w Rynie wraz z sanitariatem.							
V. Planowane rezultaty – co konkretnie powstanie (np.: jakie produkty, ile miejsc pracy, o ile wzrośnie liczba turystów, podmiotów gospodarczych, uczestników projektu, przeszkolonych osób itp.)							
Poprawa oraz rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej wzbogaci walory turystyczne miasta, przyczyni się do wzrostu dochodów mieszkańców. Wzrost atrakcyjności polegać będzie na rozwoju urozmaiconych form wypoczynku oraz możliwości wydłużenia sezonu turystycznego.							
VI. Powiązanie z innymi projektami,							
-							
VII. Harmonogram (czas realizacji)							
Zadania	Okres realizacji						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1		X	X				
2			X	X			
VIII. Budżet							
Koszty (w zł)							
Całkowite 2009-2015				Kwalifikowane 2009-2015			
370 000				370 000			
Źródła finansowania				1. PROW 2007-2013 2. Środki własne			

Zagospodarowanie terenu polegać będzie na budowie dwóch altan z ławeczkami, miejsca na ognisko z siedziskami, boisko do plażowej piłki siatkowej oraz schody zejściowe na plażę miejską i uporządkowanie terenu. Budowa budynku gospodarczego na terenie plaży w Rynie, który będzie służył jako magazynek i schronienie dla ratowników oraz będą pomieszczenia przeznaczone na przebieralnię i sanitariat.

I. Tytuł projektu/działania							
Budowa i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi sportu i turystyki							
II. Cel strategiczny							
<i>Rozwój turystyki, sportu i rekreacji</i>							
III. Cel i działanie							
Rozbudowa infrastruktury służącej rekreacji							
IV. Opis działania							
1. Budowa boisk wielofunkcyjnych – ORLIK 2012 na terenie stadionu miejskiego w Rynie.							
V. Planowane rezultaty – co konkretnie powstanie (np.: jakie produkty, ile miejsc pracy, o ile wzrośnie liczba turystów, podmiotów gospodarczych, uczestników projektu, przeszkolonych osób itp.)							
Poprawa oraz rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej wzbogaci walory turystyczne miasta, przyczyni się do wzrostu dochodów mieszkańców. Wzrost atrakcyjności polegać będzie na rozwoju urozmaiconych form wypoczynku oraz możliwości wydłużenia sezonu turystycznego.							
VI. Powiązanie z innymi projektami,							
-							
VII. Harmonogram (czas realizacji)							
Zadania	Okres realizacji						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1			X	X			
VIII. Budżet							
Koszty (w zł)							
Całkowite 2009-2015				Kwalifikowane 2009-2015			
1 200 000				1 200 000			
Źródła finansowania				Zgodnie z Programem Orlik 2012			

Budowa kompleksu sportowego w ramach programu ORLIK 2012. Planowane są 2 boiska wielofunkcyjne ze sztuczną murawą oraz z wykorzystaniem na lodowisko w sezonie zimowym, budynki gospodarcze: szatnie, sanitariaty, magazyny oraz sztuczne oświetlenie całego kompleksu.

I. Tytuł projektu/działania							
Kompleksowe przygotowanie i uzbrojenie terenów pod inwestycje							
II. Cel strategiczny							
<i>Zaspokojenie potrzeb inwestorów</i>							
III. Cel i działanie							
Przygotowanie terenów pod inwestycje							
IV. Opis działania							
Sporządzenie planów zagospodarowania przestrzennego dla miasta Ryn.							
V. Planowane rezultaty – co konkretnie powstanie (np.: jakie produkty, ile miejsc pracy, o ile wzrośnie liczba turystów, podmiotów gospodarczych, uczestników projektu, przeszkolonych osób itp.)							
Plan zagospodarowania przestrzennego jest jednym z ważniejszych dokumentów każdego samorządu chcącego sprzyjać inwestorom i rozwijać gospodarkę miasta oraz poprawiać standard życia mieszkańców.							
VI. Powiązanie z innymi projektami,							
-							
VII. Harmonogram (czas realizacji)							
Zadania	Okres realizacji						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1		X	X	X	X	X	X
VIII. Budżet							
Koszty (w zł)							
Całkowite 2009-2015				Kwalifikowane 2009-2015			
200 000				200 000			
Źródła finansowania				Środki własne			

I. Tytuł projektu/działania							
Budowa infrastruktury służącej rozwojowi społeczeństwa informatycznego.							
II. Cel strategiczny							
<i>Stworzenie społeczeństwa informatycznego</i>							
III. Cel i działanie							
Budowa i modernizacja bazy informatycznej							
IV. Opis działania							
Informatyzacja Urzędu Miasta i Gminy Ryn							
V. Planowane rezultaty – co konkretnie powstanie (np.: jakie produkty, ile miejsc pracy, o ile wzrośnie liczba turystów, podmiotów gospodarczych, uczestników projektu, przeszkolonych osób itp.)							
Wykorzystanie społeczeństwa informacyjnego do wspierania regionalnej i lokalnej administracji , rozwoju e-usług publicznych, poprawie efektywności administracji i e-administracji. Poprawa komunikacji klient – pracownik samorządu terytorialnego.							
VI. Powiązanie z innymi projektami,							
VII. Harmonogram (czas realizacji)							
Zadania	Okres realizacji						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1			X	X			
VIII. Budżet							
Koszty (w zł)							
Całkowite 2009-2015				Kwalifikowane 2009-2015			
150 000				150 000			
Źródła finansowania				Środki własne			

VI. Zarządzanie.

Jednostką odpowiedzialną za realizację całego planu rozwoju miejscowości jest nieformalna Grupa Odnowy Wsi, w skład, której weszli członkowie Rady Sołeckiej z sołtysem na czele oraz radni Rady Miasta i Gminy Ryn.

VII. Zgodność Planu Odnowy Miejscowości Ryn ze strategiami i planami rozwoju wyższego rzędu (gminna, wojewódzka i krajowa).

Zapisy zawarte w Planie Odnowy Miejscowości Ryn spełniają warunek zgodności z zapisami zawartymi w dokumentach dotyczących rozwoju gminy „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Ryn”. Cele i zadania określone w Planie Rozwoju Miejscowości są wewnątrznie zgodne a ich osiągnięcie i realizacja nie powoduje negatywnych skutków dla osiągnięcia celów i realizacji zadań strategii wyższego rzędu. Niektóre z zapisanych celów i zadań mogą być realizowane przy wykorzystaniu wsparcia jednostek administracyjnych gminy i wyższego szczebla, te ostatnie bowiem posiadają w swoich dokumentach zapisy, których realizacja wywoła pozytywne efekty dla rozwoju gmin. Taki zapis Planu pozwolił na osiągnięcie integracji polityki kształtowania rozwoju gospodarczego na szczeblu, gminnym, powiatowym i wojewódzkim.